

ПРАВА НА ВОЛЮ

№6 (249)
2009

Праваабарончы бюллетэнь

Устаноўчы сход "Нашай Вясны"

29 сакавіка на сядзібе Партыі БНФ у Менску адбыўся устаноўчы сход заснавальніка грамадзкага праваабарончага аў'яднання "Наша Вясна". На сходзе "Нашай Вясны" прысутнічалі праваабаронцы, юристы, грамадскія актывісты: усяго 82 прадстаўнікі з ўсіх рэгіёнаў Беларусі, якія вырашылі стаць сузнавальнікамі праваабарончай арганізацыі.

Удзельнікі сходу прагласавалі за стварэнне праваабарончай арганізацыі, за яе статут і праграму. Былі таксама абраныя кіручыя органы – Рада ў складзе пяці чалавек, старшыня аў'яднання і Рэвізійная камісія.

Абраны старшыня Але́сь Бяля́цкі паведаміў, што "мы зусім не партызаны, а дзеянасць грамадзкага праваабарончага аў'яднання адкрытая і галосная. Мы увесе час паведамляем пра сваю дзеянасць сродкам масавай інфармацыі і ні маєм аніякіх сакратаў".

"Цяпер, – паведаміў віцэ-прэзідэнт Міжнароднай федэрациі правоў чалавека Але́сь Бяля́цкі, – мы будзем спадзявацца на міжнародную падтрымку, якая даволі выразна аказвалася зусім нядаўна, падчас папярэдніх спрабў рэгістрацыі".

Нагадаем, што гэта трэцяя спроба зарэгістраваць праваабарончае аў'яднанне. Раней Міністэрства ўнутраных спраў Беларусі адмовіла на рэгістрацыі двойчы: у 2007 і 2009 годзе, прычым апошняя адмова на рэгістрацыю была атрыманая 26 лютага бычугача году. Цяпер праваабаронцы аспрэчваюць гэтае раешніне ў Вярхоўным судзе.

Падаючы цяпер дакументы ў Міністэрства юстыцыі, заснавальнікі Грамадзкага праваабарончага аў'яднання "Наша Вясна" заклікаюць улады Рэспублікі Беларусь выконваць канстытуцыйныя права грамадзянаму краіны, а таксама свае міжнародныя абавязальствы.

Праваабарончыя матэрыялы можна таксама прачытаць на сایтах: www.spring96.org; www.charter97.org; www.baj.ru

Менск, 25 сакавіка 2009 году.

Свята гонару і нашай моцы

Традыцыі святкаваньня Дня Волі – 25 Сакавіка – на Беларусі даўні і трыўальны. Цяпер ужо цяжка паверыць моладзі, але быў час, калі гэты дзень святкаваўся на высокім дзяржаўным узроўні, у галоўным тэатры краіны – оперы і балету. Моладзь лепш ведае святкаванні апошніх гадоў, якія звычайна заканчваліся жорсткім супрацьстаяньнем з міліцыянтамі і масавымі арыштамі. І тым не менш – дзень 25 сакавіка для многіх беларусаў – гэта святое. І годна адзначыць яго, нягледзячы на правакацыі ўладаў, – справа гонару.

Напярэдадні сёлетняга святкаваньня "традицыйна" прайшлі прэвентыўныя арышты апазіцыйнераў. Супрацоўнікі міліцыі і ДАІ ў рэгіёнах затрымлівалі дэмакратычных актывістаў, што 25 сакавіка ехалі на акцыю ў Менск. Напярэдадні і ў дзень дэманстрацыі прайшлі ператрусы ў кватэрах актыўістаў грамадзянскай кампаніі "Еўрапейская Беларусь" Андрай Саннікаў, Яўген Афнагель, сустаршыня аргкамітэту партыі БХД Павел Севярынец, лідэр руху "За Свабоду" Аляксандар Мілінкевіч, лідэр Маладога Фронту Зыміцер Дашкевіч, лідэр "Маладой

дукція. Моладзевых актыўістаў затрымлівалі яшчэ за гадзіну да акцыі, хапаючы на вуліцах, зьбіаючы, адбіраючы транспаранты і ўлёткі.

Тым не менш у 18.00 на пляцоўцы ля Акадэміі навук сабралася некалькі тысячаў чалавек. Велізарная колькасць нацыянальных сцягі, сцягоў Еўрасаюзу стваралі святочную атмасферу. Акрамя сцягі, менчукі прынеслі паветраныя шарыкі і кветкі – белыя і чырвоныя. Шмат хто прыйшоў з сем'ямі, дзецьмі.

У акцыі ўзялі ўдзел былы старшыня Вярхоўнага Савету Беларусі Станіслаў Шушкевіч, лідэры Партыі БНФ Лявон Баршчоўскі, Віктар Іашкевіч і Вінцук Вячорка, старшыня Аў'яднання грамадзянскай партыі Анатоль Лябедзька, лідэр Сацыял-дэмакратычнай партыі (Народная Грамада) Мікола Статкевіч, актыўісты грамадзянскай кампаніі "Еўрапейская Беларусь" Андрай Саннікаў, Яўген Афнагель, сустаршыня аргкамітэту партыі БХД Павел Севярынец, лідэр руху "За Свабоду" Аляксандар Мілінкевіч, лідэр Маладога Фронту Зыміцер Дашкевіч, лідэр "Маладой

Беларусі" Артур Фінькевіч, народны паэт Беларусі Генадзь Бураўкін, знакаміты драматург Уладзімір Халіп і іншыя вядомыя ў краіне людзі.

Дэмантранты трymалі велізарныя бел-чырвона-белыя палатніны, расцягжкі "Еўрапейская Беларусь!", "Свабоду палітвязням", "Беларусь – у Еўропу!". Бесперапынна гучалі лозунгі "Жыве Беларусь!" і "Незалежнасць!".

На пляцоўцы каля Акадэміі навук прайшоў кароткі мітынг. Выступаўцы – лідэры апазіцыі, прадстаўнікі (Праца на стар. 7)

Крымінальную справу аднавілі

Праваабаронца Леанід Сьвецік 16 сакавіка атрымаў ліст ад съледчага абласной управы КДБ пра тое, што крымінальную справу, распачатую супраць яго паводле артыкулу 130.1 "Распальванье міжнацыянальнай і міжканфесійнай варожасці" і прыпыненую амаль пайгода таму, зноў аднавілі.

Паводле словаў спадара Сьвеціка, съледчы не паведаміў яму, што стала падставай для аднаўлення справы. Але ён не выключае, што прычына – узмацненне ціску на праваабаронцу, якое адчуваецца на Беларусі апошнім часам. Прыйкладам можа стаць, у прыватнасці, і адмова ў рэгістрацыі праваабарончай арганізацыі "Наша Вясна", ва ўстаноўчым сходзе якой браў удзел віцебскі праваабаронца.

Нагадаем, што на працягу 2006–2007 гадоў Леанід Сьвецік кансультаваў віцебскіх актывістаў, якія ў гэты перыяд атрымлівалі лісты з пагрозамі ад імя "віцебскай філіі "Русскага Национальнага Единства". Актывісты патрабавалі, каб КДБ знайшоў тых, хто пагражая ім расправай за палітычныя погляды і праявы беларускай нацыянальнай самасвядомасці. Але міліцыя і органы дзяржбяспекі адмаўляліся заводзіць крымінальныя справы, аргументуючы сваё рашэнне тым, што РНЕ – незарэгістраванае грамадзкае ўтварэнне.

Цяпер, па аднаўленні крымі-

нальнай справы, новых позваў на допыты Леанід Сьвецік пакуль не атрымаў. Як і раней, ён съцвярджае, што ніякага дачынення да напісання і распаўсюдзу лістоў з пагрозамі ад імя РНЕ на меў і на мае.

Крымінальная справа па фактах пагрозаў з боку РНЕ была распачатая толькі 20 траўня мінулага году. І ўжо 23 траўня ў віцебскага праваабаронцы быў праведзены 9-гадзінны ператрус, падчас якога супрацоўнікі КДБ забралі ў спадара Сьвеціка кампутар ды іншую аргтэхніку, друкаваныя выданыя па пытаннях праваабаронцы і нават чистую паперу. Ператрус праводзілі згодна з пастановай, дзе Леанід Сьвецік быў згаданы ў якасці съведкі ў справе "лістоў ад РНЕ", але на допыце ў КДБ яму паведамілі, што ён ужо падзраваны паводле крымінальнага артыкулу.

У верасьні крымінальная справа супраць яго была прыпыненая. На той час съледчы КДБ некалькі разоў дапыталі і праваабаронцу, і тых, хто атрымліваў лісты з пагрозамі. У тым ліку рэдактара блюзетэню "Кур'ер из Віцебска" Уладзіміра Базана, былую старшыню абласной арганізацыі АГП Алена Залескую, вядомага апазіцыянера Барыса Хамайду, які атрымліваў лісты з пагрозамі двойчы, ды іншых мясцовых актывістаў, а таксама віцебскіх журналістаў, якія пісалі пра гэтыя падзеі.

Сяргей Гоўша.

Праваабаронцу Сяргею Гоўшу – 60!

Больш за дзесяць гадоў Сяргей Гоўша займаецца абаронай правоў чалавека ў сваім рэгіёне. За гэты час, не шкадуючы сваёму вольнага часу, праваабаронца аказаў дапамогу не адной сотні сваіх землякоў, абараняючы іх на судовых працэсах, дапамагаючы абскардзіць несправядлівія рашэнні ў вышэйшых інстанцыях.

За сваю праваабарончую дзейнасць ён неаднадычы пераследаваўся ўладамі, некалькі разоў затрымліваўся міліцыяй, але застаўся нязломным барацьбітом за агульна-чалавечыя каштоўнасці і свабоды.

Беларускі праваабаронцы віншуюць баранавіцкага калегу Сяргея Гоўшу з шаноўным юбілеем!

Жадаем праваабаронцу жыццёвой энергіі, нястомнасці ў справе служэчэння інтарэсам простых людзей, посьпеху ў абароне правоў і свабодаў чалавека!

абароны, калі было вызначана, што парушэнне мела месца.

Акрамя таго, абавязак дзяржавы выконваць палажэнні Міжнароднага Пакту аб грамадзянскіх і палітычных правах, а таксама Меркаваньня Камітэту вынікае з арт. 27 Венскай канвенцыі "Аб міжнародных дамовах".

Паводле п. 5.11 Палажэння аб міністэрстве замежных справаў Рэспублікі Беларусь, зацверджанага Пастановай Савету Міністраў Рэспублікі Беларусь 31.07.2006 г. № 978, на Міністэрства замежных справаў ускладзены абавязак па кантролю за выкананнем міжнародных дамоваў Рэспублікі Беларусь дзяржаўнымі органамі Рэспублікі Беларусь і аказваць садзейнічаныне ў выкананні міжнародных дамоваў Рэспублікі Беларусь.

Зыходзячы з вышэйуказанага, прашу:

1. Прадставіць мне інфармацыю аб мерах, якія былі прынятыя міністэрствам па выкананью Меркаваньня Камітэту па правах чалавека ААН (нумар паведамлення 1296/2004 г.) ад 24 ліпеня 2007 г.

2. У межах кампетэнцыі Міністэрства замежных справаў прыняць меры, скіраваныя на выкананне згаданага Меркаваньня і міжнародных абавязкаў, якія прыняла на сябе Рэспубліка Беларусь, ратыфікаваўшы Пакт аб грамадзянскіх і палітычных правах і Факультатыўны Пратакол да яго.

17 сакавіка 2009 г.

Міжнародныя абавязацельствы трэба выконваць

**Зварот праваабаронцы Алеся Бяляцкага
да міністра замежных справаў**

Я, Бяляцкі Аляксандр Вікторавіч, зьяўляюся старшынёй Рады Грамадзкага агентства "Праваабаронцы цэнтр "Вясна", які быў ліквідаваны паводле рашэння Вярхоўнага суда Рэспублікі Беларусь ад 28 кастрычніка 2003 г.

Палічышы дадзеное рашэнне Вярхоўнага суда парушэннем свабоды асацыяцыяў і не знайшоўшы належнай прававой абароны на нацыянальным узроўні, дзесяць заснавальнікаў Грамадзкага агентства "Праваабаронцы цэнтр "Вясна" скарысталіся сваім канстытуцыйным правам і зъявіліся з індывидуальным зваротам у Камітэт па правах чалавека ААН.

24 ліпеня 2007 г. Камітэт па правах чалавека ААН прыняў Меркаваньня па дадзеным індывидуальным звароце (нумар паведамлення 1296/2004 г.)

Паводле Меркаваньня, Камітэт лічыць, што інфармацыя, якой ён паводзіць, выявіла парушэнне дзяржаў-удзельніцай артыкулу 22 пункту 1 Міжнароднага Пакту аб грамадзянскіх

і палітычных правах. Камітэт прыйшоў да выніку, што згодна з артыкулам 2 пункт 3 (а) Пакту аўтар і сааўтары маюць права на адпаведныя сродкі прававой абароны, якія ўключаюць у сябе перарэгістрацыю "Вясны" і кампенсацыю. Таксама абавязкова прыняць меры для прадухілення учынення падобных парушэнняў у будучым.

Трэба адзначыць, што на момант падачы гэтай заявы ніякіх прававых захадаў з боку афіцыйных органаў Рэспублікі Беларусь па аднаўленні парушаных правоў так зроблена і не было.

У той жа час варта нагадаць, што, стаўшы ўдзельнікам Факультатыўнага Пратаколу, дзяржава-удзельніца прызнала права Камітэту вызначаць, мела месца парушэнне Пакту ці не, і тое, што згодна з арт. 2 Пакту, дзяржаў-удзельніца абавязалася гарантаваць кожнай асobe на яе тэрыторыі ці падпадаючай пад яе юрисдыкцыю права, прызнаныя Пактам, і забяспечваць эфектыўныя сродкі прававой

Лібералізацыя – пусты гук...

Год таму адбыліся масавыя ператрусы ў офісах незалежных СМІ

27 і 28 сакавіка 2008 году супрацоўнікі КДБ правялі ператрусы ў шэрагу рэдакцыяў замежных СМІ, офісах недзяржайных арганізацыяў, а таксама прыватных кватэрах журналісту па ўсёй Беларусі.

Усе ператрусы праведзіліся на падставе "даручэння" тагачаснага намесніка прокурора г. Менску Аляксея Стuka першаму намесніку старшыні КДБ генерал-маёру В.П. Вегеру. У дакументе былі пералічаныя прозвішчы 17 чалавек, якія, па аператыўных звестках, нібыта зьяўляюцца супрацоўнікамі тэлеканалу "Белсат". Акрамя гэтага, у "даручэнні" паведамлялася, што ператрусы трэба правесьці таксама ў "іншых актыўістах радыкальных палітызаваных груповак".

Як патлумачыў у пазнейшай перапісцы з БАЖ начальнік съследчага аддзелу прокуратуры Менску Сяргей Іваноў, ператрусы ладзіліся ў межах папярэдняга расцсьледавання крымінальнай справы аб паклёне на презідэнта (ч.1 арт. 367 КК РБ) у дачыненіі да грамадзянай А. Мініча, П. Марозава і А. Абозава. (Справа была ўзбуджаная ў жніўні 2005 г. прокуратурай г. Менску па факце распаўсюдзе ў Інтэрнэце сатырычных мультфільмаў. Паслья ператрусу і выманьня кампутараў у згаданых асобаў тыя зъехалі за мяжу).

Між тым каментар начальніцы ўпраўлення інфармацыі Міністэрства замежных спраў Марыі Ваньшынай з нагоды ператрусаў змусіў задумца пра іншую падставу для іх правядзення. На брыфінгу ў МЗС 27 сакавіка спн. Ваньшына заявіла, што ўсе журналісты і рэдакцыі, у якіх быў праведзены ператрус, працавалі ў Беларусі без акредытациі. "Таму цалкам лагічна, што дадзенай сітуацыі цяпер займаюцца адпаведныя структуры Рэспублікі Беларусь", – зазначыла яна.

Самі журналісты неаднаразова падкрэслівалі, што "мультыплікацыйная" справа была толькі нагодай для "рэйду" съпецслужбаў, які насымрэч меў на мэце запалохванье

супрацоўнікаў СМІ, якія вяшчаюць на Беларусь з суседніх краін.

Што ж зъмянілася з таго часу? Ці адчуваюць журналісты сябе ў большай бяспечы зараз у параўнанні з мінулым годам?

Па-першое, зъмяніліся пасады некаторых фігурантаў леташніх справы. Напрыклад, Аляксей Стук цяпер зъяўляецца намеснікам Генеральнага прокурора РБ. У прэсслужбe прокуратуры г. Менску прэсслужбe БАЖ паведамлі, што справа "аб мультфільмах" па-ранейшаму знаходзіцца ў съледчым аддзеле сталічнай прокуратуры і цяпер прыпыненая, бо яе фігуранты хаваюцца ад съледзтва. На пытаныне, ці прынёс ад съледзтву хоць які плён мінулагодні "рэйд", у прокуратуры адказалі, што, пакуль справа ня дойдзе да суда, такай інфармацыі ніхто ня дасыць.

Ня надта зъмянілася і сітуацыя з акредытацией. Днямі Марыя Ваньшына паведаміла прэс-службe БАЖ, што ніхто з супрацоўнікаў "Еўрапейскага радыё для Беларусі", Радыё "Рацыя" ці "Белсату" за год ня быў акредытаваны. (Як паведамлялася раней, некалькі супрацоўнікаў "Еўрарадыё" і Радыё "Рацыя" зъяўляліся па акредытациі і атрымалі адмову. "Белсат" падаў дакументы на регістрацыю, але МЗС вярнула іх на дапрацоўку). На пытаныне, ці лічыць спн. Ваньшына адсутнасць акредытациі нагодай для правядзення ператрусаў, яна заявіла, што "ператрусы – гэта не да МЗС".

"Я ня бачу пераменай у лепшы бок што да працы незалежных журналістаў, – зазначыў у гутарцы з БАЖ гомельскі журналіст Анатоль Гатоўчыц, у якога правялі ператрус 27 сакавіка. – Ужо сёлета ў Гомелі двух сябраў БАЖ прокуратура папярэдзіла за супрацоўніцтва з тэлеканалам "Белсат". І гэта якраз съведчыць пра тое, што нічога не зъмянілася. Таму казаць пра нейкую лібералізацыю, на жаль, ніяк не даводзіцца".

"За гэты год, я лічу, не адбылося ніякіх станоўчых зъменаў, – лічыць Эдуард Мельнікаў, каардынатор дзеянасці "Белсату" ў Беларусі, у кватэрах якога таксама правялі пе-

ратrus 27 сакавіка. – Нават зъявілася больш заканадаўчых падставаў для жорсткіх захадаў у дачыненьні да журналістаў. З-за сённяшніх спрабаў наладзіць стасункі паміж Еўрасаюзам і Беларусью далёка на ўсе з іх прымяняюцца. Але крый Божа, калі што зъменіца – адразу ўсё будзе як раней. Ва ўсім дэмакратычным съвеце акредытация закліканая садзеяніцаць журналістам у атрыманыні інфармацыі. А ў нас яна, наадварот, робіцца перашкодай.

Досьвед "Еўрапейскага радыё для Беларусі" толькі пацьвярджае гэтую выснову. "Мы хацелі акредытаваць сваёго карэспандэнта, але нам было адмоўлена на падставе таго, што ён ўжо нібыта працаваў да гэтага без акредытациі, – распавёў БАЖ Дзмітры Новікаў, кіраўнік праекту "Еўрапейскае радыё для Беларусі". – Між тым на самай справе гэты журналіст да таго, як накіраваць заяўку на акредытацию, наогул не супрацоўнічаў з замежнымі СМІ".

"У нашай "краіне цудаў" можна чакаць у любы момант чаго заўгодна. Таму ў поўнай бяспечы мы сябе, вядома, не адчуваём, – кажа Эдуард Брокараў з Горак (рэдактар мала-накладных газет грамадзка-палітычнага накірунку "Узгорак", "Гораці выбар", "Выбар", які трапіў пад ператрус 28 сакавіка). Але ж у мяне такое адчуваనьне, што прадстаўнікі праваахоўных органаў часам проста выконваюць пазы "набор" дзеяньняў, каб зрабіць фармальную справа здачу. Думаю, гэта съпэцифіка маленькага гораду. З кімсьці з іх я вчуюцца ў школе, з кімсьці гуляў у футбол... Яны разумеюць, што прыйдзе час, і ім будзе сорамна за тое, што яны робяць..."

Усяго за 27–28 сакавіка 2008 году (з улікам журналістаў, якія знаходзіліся ў офісах, дзе ладзіліся ператрусы, і быў часова затрыманы ці падвергнуліся іншаму ўціску з боку сілавікоў) паярпелі больш за 25 прадстаўнікоў прэсы. Бадай ва ўсіх іх съпецслужбы забіralі носьбіты інфармацыі. На сёняшні рэчы аддалі ўсім журналістам, хоць некаторым давялося напісаць для гэтага дзясяткі лістоў.

Увесну 2008 г. ГА "БАЖ" двойчы зъяўталася да генеральнага прокурора Беларусі Рыгора Васілевіча Арганізацыя настойвала на "ўзнаўленні законнасці, вяртанні адбранай мёмыасці, а таксама на абароне правоу і законных інтарэсаў журналістаў". Копіі звароту былі накіраваныя ў прокуратуру г. Менску і кіраўніку беларускага КДБ Юрію Жадобіну.

КДБ не адказаў на запыт БАЖ. Генеральны прокурор перанакіраваў зварот у сталічную прокуратуру, якая заявіла, што ператрусы ў кватэрах незалежных журналістаў 27 і 28 сакавіка "былі праведзеныя аргументавана і ў адпаведнасці з законам".

Паводле прэс-службы ГА "БАЖ".

Весьці дзёньнік забаронена

Франак і Іван сталі героямі абразылівых фельетонаў адразу ў двух выданьнях – "Советская Белоруссия" і "Белорусская военная газета". Тым часам камандаванье вайсковай часткі пагражае Івану Шылу крымінальны справай за образу войска. Падставай сталі публікацыі ў інтэрнэце пра вайсковыя будні.

Пагрозы з боку камандаванья вайсковай часткі, дзе служыць Іван, пра тое, што маладафронтайца прыцягнуць да крымінальнай адказнасці за дыскрэдытацыю войска, бацька Івана Уладзімір Шыла ўспрыняў з абурэннем: "Сабралася ўсё камандаванье часткі і вось пагражаютъ крымінальным перасьледам за тое, што ён дыскрэдытае беларуское войска разам з Франакам Вячоркам. На Івану Шылу і Франаку вельмі моцна ціснучы, каб яны папросту замаўчалі. Абяцаюць Івану і гаўтвахту, што ён будзе капаць акопы і закопваць, што будзе вельмі не салодка".

Уладзімір Шыла непакоіцца, што ягонаму сыну не дадуцьмагчымасці здаць экзамен, каб атрымаць атэстат аб сярэдняй адукацыі. Івана адлічылі са школы напярэдадні апошняга экзамена. У. Шылу адказалі, што ў чэрвені яго сына могуць адпусціць на трэйні ў Салігорск, але пры ўмове, што ён ня будзе мець спагнаньня і лічыцца адным з найлепшых салдатаў.

Зъмітру Хведаруку ў той жа месец, калі ён прыняў прысягу, зрабілі аперацию на венах. Цяпер Зъмітру абсыльдавалі сэрца і галаву.

"Ніякіх канфліктаў у калектыве ня маю, – распавёў Зъміцер Хведарук. – Нягледзячы на тое, што ў нядзелю ў нас выходны, усё роўна не хапае часу, каб маліцца і чытаць "Біблію". Калі выпадае вольная хвілінка, то

Зъміцер Хведарук і Франак Вячорка.

альбо прыводзяць у пакой інфармацыі і адпачынку ды чытаюць нейкія лекцыі, альбо прыцягваюць да нейкай працы.

Пасля таго як мая маці на разды "Свабода" паведаміла, што я скардзіўся на кепскае харчаванье, карміць сталі лепей. Пачалі нават выдаваць іншыя становыя прыборы – відэльцы і нажы".

24 сакавіка Франак быў на судзе, дзе яму адмовілі ў заяве на дзеяніе вайскоўцаў і медыкаў падчас прызыву, якімі кіравалі людзі ў цывільным. У судовай справе быў Франакаў эпікрай абсыльдаванья ў 10-ым клінічным шпіталі Менску. Вайсковы медык у судзе заяўіў, што згодна з дыягнозам Вячорка непрыдатны да службы ў войску. І адразу ж дадаў, што ў вайсковымя шпіталі такое абсыльдаванье няробіцца.

Заканадаўства не парушанае?..

"Палітычны" прызыў у беларуское войска актыўістаў моладзевых рухаў акрамя вялікага грамадзкага рэзанансу пакінуў пасля сябе і шэраг юрыдычна-прававых пытаньняў. Да прыкладу – затрыманье і арышт напярэдадні прызыва ў войска актыўіста Зъміцера Хведарука.

У артыкуле 13.6 Працэсуальнай выкананічага кодаксу аб адміністрацыйных правапарушэннях дакладна вызначаныя тэрміны выкананія пакараньня па адміністрацыйных спраўах – 3 месяцы. Простая арыфметыка: ад 12 траўня да 28 студзеня праішло больш за восем месяцаў. Безумоўна, на такое грубае парушэнне заканадаўства з'явірнуў увагу адвакат Павел Сапелка, якія абранаю інтарэсы Хведарука ў судзе. Ён накіраваў скаргу ў Прокуратуру Першамайскага раёну Менску на супрацьпраўныя дзеяніні супрацоўнікаў Першамайскага РУУС.

Варты працытаваць вытрымкі з адказу прокуратуры, які падпісаў прокурор Першамайскага раёну А.

Млявы, каб зразумець, наколькі яе пазіцыя ў гэтым пытаныні асьцярожная і хцівая, як часам кажуць, "і нашым – і вашым": "Пры указаных абставінках істотных парушэнняў заканадаўства, якое вызначае прададак адміністрацыйнага працэсу з боку супрацоўнікаў Першамайскага РУУС г. Менску ня выяўлена".

Але ж далей паведамляеца, што "... у сувязі з дапушчанымі парушэннямі патрабаваньня ў арт. 13.6 ПІКаАП Рэспублікі Беларусь прокуратурай раёна накіраваная інфармацыя начальніку Першамайскага РУУС для прыняцця адпаведных мераў, накіраваных на недапушчэнне падобных парушэнняў у далейшай работе".

Таксама незразумела з адказу, якую інфармацыю накіравала прокуратура ў РУУС, прадпісаныне альбо нейкі прыватны ліст? Калі падпісаныне – дык у РУУСе павінны неяк адрэагаваць, калі проста інфармацыю – дык прыняць да ведама.

Вось такое словаблудзтва на-

26 сакавіка Франака Вячорку павіншавалі з Днём народзінаў. Яму споўніўся 21 год. "Даслалі яму каля 50 папяровых лістоў і паштовак, у якіх розныя людзі напісалі яму цёплыя слова віншаванья, падтрымкі, удзячнасці. Падпісаліся таксама некаторыя лідэры моладзевых арганізацый", – кажа Кацярына Маркоўская.

Сябры Франака прачыталі артыкулы пра хлопца ў дзяржаўных газетах "Белорусская военная газета" і "Советская Белоруссия": "Улады самі сабе зрабілі такую праблему, узяўшы ў войска людзей творчых, людзей, якія ня будуць маўчаць пра тое, што адбываецца з імі і вакол іх. Цяпер яны набылі сабе дадатковую праблему ў выглядзе гэтых дзённікаў, якія з'явіліся пасля таго, як трапілі ў войска Шыла і Вячорка, і змагаюцца з гэтай праблемай вымовамі і забаронай карыстацца мабільным тэлефонам".

радзілася ў нетрах Прокуратуры Першамайскага раёну. З аднаго боку – парушэння ўжыццем няма, а з іншага – ёсьць. Усё гэта нагадвае народную прымаўку пра дышла і закон. Але ж прокуратура тым самым признае факт незаконнага ўтрымання Зъміцера Хведарука пад вартай, хача і саромеецца пры гэтым называць вінаватых.

Прынятае рашэнне будзе абскарджанае ў Менскай гарадзкой прокуратуре ў спадзіваныні, што будзе дадзена належная ацэнка дзеяніям работнікаў Цэнтральнага РУУС, а тыя ў парушэнні заканадаўства будуть пакараныя належным чынам.

Нагадаем, што 28 студзеня актыўіста Маладога Фронту Зъміцера Хведарука затрымалі для адбыцця пакарання ў выглядзе 10 сутак зняволенія – менавіта такі прысуд быў вынесены Зъміцеру за ўздел у акцыі "Беларусь у Еўропу" 1 траўня. Адпаведная пастанова суда Цэнтральнага раёну Менску аб адміністрацыйным арышце датуецца 12 траўня.

Асудзілі завочна

Нібыта за актыўны ўдзел у несанкцыянованай акцыі, якая адбылася 17 студзеня ў Гародні на 15 базавых велічыняў (525 тысячаў рублёў) аштрафаваныя Андрэй Пачобут, Iгар Банцар і Мечыслаў Яскевіч. Апошнія былі асуджаныя завочна і нават не пабачылі судовага рашэння.

17 сакавіка суд задаволіў адміністрацыйны пратакол, складзены супрацоўнікамі праваахоўных органаў у дачыненіі да Анджэя Пачобута, якога міліцыянты адвінавацілі ў тым, што ён прымаў актыўны ўдзел у несанкцыянованым мітынгу, які, на думку міліцыянтаў, адбыўся 17 студзеня бягучага году каля сядзібы афіцыйнага Саюзу паліякаў. У гэты дзень некалькі соцень сяброў Саюзу паліякаў прысутнічалі ля Дому польскага, але ў сам дом не былі дапушчаныя супрацоўнікамі міліцыі. На думку Анджэя Пачобута, адвінавачанье цалкам неабгрунтавана перш за ёсё таму, што падзеі былі спрэвакаваныя кіраўніком праўладнага саюзу паліякаў лосіфам Лучнікам: "На мой погляд, ніякага мітынгу не было – Язэп Лучнік выслал запрашэнне старшыні арганізацыі Анжаліцы Борыс, съядома правакуючы такую сітуацыю. Ён хацеў паказаць, што мы ня хочам дыялогу. Але тысячы сяброў нашай арганізацыі лічаць яго марыянеткай, якую ўлады прымусілі кіраваць штучна створанай арганізацыяй, таму пра далешы лёс Саюзу паліякаў з ім ніхто не зьбіраеца размаўляць. Калі дыялог адбудзеца – то толькі з прадстаўнікамі ўлады".

Паліякі такія ж, як і ўсе...

Саюз паліякаў зьвярнуўся ў Генпрокуратуру

28 сакавіка адбылося першае пасольства зъезду СПБ паседжанье новаабранай Галоўнай Рады Саюзу паліякаў на Беларусі. Сярод іншага на паседжанні быў прыняты зварот да генеральнага прокурора Рыгора Васілевіча. Заява датычыцца сюжэту ў "Панараме тыдня" на Першым нацыянальным тэлеканале, прысьвежаным VII зъезду Саюзу паліякаў на Беларусі 15 сакавіка ў Гародні. У ім гаворыцца наступнае:

"22 сакавіка ў эфіры Першага канала Беларускага Тэлебачанья ў праграме "Панарама тыдня" быў паказаны сюжэт, які тычыўся VII зъезду Саюзу паліякаў на Беларусі, што адбыўся 15 сакавіка ў Гродні. У гэтым матэрыяле ўтрымліваўца зьвесткі, якія ня толькі абражалаюць гонар і годнасць сяброў нашай арганізацыі, але таксама скіраваныя на распальванье нацыянальнай варожасці.

У прыватнасці, аўтары сцьвярджаюць, што на зъездзе нашай арганізацыі было абшвачана, што "паліякі – гэта вышэйшая раса". Тым часам, на зъездзе падобнага выказвання не было, таму рас-

У залу на паседжанье былі дапушчаныя толькі Анджэй Пачобут і Анжаліка Борыс. Астатніх людзей, а таксама журналістамі незалежных медыяў, у будынак суда не пусцілі. Людзі стаялі перад будынкам і патрабавалі, каб іх пусцілі напісаць скаргу на імя старшыні суда пра тое, што яны, як грамадзяне Рэспублікі Беларусь, маюць права на ўдзел у працэсе, таму што, паводле Грамадзянскага кодэкса Рэспублікі Беларусь, працэс з'яўляецца адкрытым. Аднак міліцыянты не рэагавалі на іх патрабаванні і ў будынак суда пускалі толькі тых людзей, якія заходзілі па сваіх справах. А сябрам Саюзу паліякаў адмаялі ў тым, каб яны прысутнічалі на паседжанні.

Анджэй Пачобут не прызнаў сябе вінаватым ва ўчыненіі адміністрацыйнага правапарушэння, а паказаныні съведкаў-міліцыянераў і галоўнага съпецыяліста аддзелу па справах рэлігіі і нацыянальных меншасцяў гарадзенскага абблыканкаму Уладзіміру Скрабко выклікалі ў зале съмех. Асабліва, калі чыноўнік распавядаў суду, як 17 студзеня чуў каля польскага дому польскую мову і вырашыў, што гэта лаянка. Хаця па пытанні Пачобута, ці ведае ён польскую мову, адказаў адмоўна. Съведкі – міліцыянты – вырашылі, што Анджэй Пачобут актыўна ўдзельнічаў у мітынгу на падставе таго, што ён хадзіў каля польскага дому, чым, на іх погляд, і парушаў грамадзкі парадак.

Пратаколы аб адміністрацыйным правапарушэнні былі складзеныя

Анджэй Пачобут

яшчэ на двух актыўісташаў саюзу паліякаў – Iгара Банцара і Мечыслава Яскевіча, якіх асудзілі завочна. Што датычыцца Мечыслава Яскевіча, то міліцыянты ня здолелі своечасова ўручыць яму позму ў суд. Iгар Банцар з'явіўся 16 сакавіка ў суд, але судзьдзя Натальля Козел выдаліла яго з залы. "У Мечыслава Яскевіча няма ні павесткі ў суд, ні судовага рашэння, ніякіх съведчанняў таго, што ён быў асуджаны, – распавёў Iгар Банцар. – Сама судзьдзя неаднаразова парушала заканадаўства. Прыймы ў трох справах адначасова. Каб атрымаць матэрыялы справы, яна "параіла" зрабіць запыт у канцылярыю на імя старшыні суда".

Андрэй Пачобут атрымаў рашэнне 17 сакавіка, Iгар Банцар – 21 па пошце. Але падаць скаргу яны вырашылі ўсе разам, 27 сакавіка. Атрымліваеща, што Яскевіч падаваў апеляцыю на прысуд, пра які вядома, што ён ёсьць, але невядома, дзе ён і хто яго бачыў, акрамя судзьдзі.

Іван Крук заяўляе пра ціск з боку ўладаў

Актыўіст Руху "За Свабоду" Іван Крук з Астраўца 24 сакавіка паскардзіўся на неправамерны дзеяньні міліцыянтаў і супрацоўнікаў дзяржбяспекі ў абласную, Генеральнай прокуратуре і Гродзенскай УКДБ. На думку актыўіста, які выступае супрацоўнікамі Астрравецкай АЭС, міліцыя і съпецслужбы ажыццяўляюць адносна яго і ягонага аднадумца Мікалая Уласевіча аперацыйна-съледчыя мерапрыемствы, якія насамрэч маюць характар палітычнага перасыледу.

"Мерапрыемствы мясцовых сілавых структур, – лічыць Іван Крук – накіраваныя на маю і Мікалая Уласевіча кампраметацыю сярод месцічай у форме адкрытага запалохвання з боку съпецслужбаў, каб прымусіць нас спыніць распаўся ю нашых поглядаў сярод насельніцтва адносна будаўніцтва АЭС".

Маюцца на ўвазе незаконныя ператрусы па месцы жыхарства актыўісту 6 і 12 сакавіка, выманыне 2-х асбінкі газеты "Астрравецкі весьнік" і незаконнае затрыманьне 4-га сакавіка падчас наведаньня знаёмага ў в. Альхойка Астрравецкага раёну.

Кодэкс этикі – гэта інструмент самарэгуляванья?

26 сакавіка на першым паседжаніні грамадзкай каардынацыйнай рады ў сферы масавай інфармацыі асноўны час быў адведзены "працэдурным" пытаньням і абмеркаваньня парадку дня наступнай сустрэчы, прызначанай на сярэдзіну траўня.

Удзельнікі рады разгледзелі і зацьвердзілі рэгламент дзеянасьці гэтай структуры. З яго вынікае, што ўсе рашэнні рады прымаюцца большасцю галасоў шляхам адкрытага галасаванья. (Гэтая працэдура прадугледжаная пастановай Саўміну і ўжо ня можа быць змененая). Калі сябра рады ня згодны з прынятым большасцю галасоў рашэннем, яго "асабістое меркаванье" адлюстроўваецца ў асобным пратаколе.

Па рашэнні старшыні альбо большасці ўдзельнікаў рады на яе паседжаніні могуць быць запрошаныя прадстаўнікі дзяржаўных органаў, іншых арганізацый, а таксама СМІ. (На паседжаньні 26 сакавіка прэзы не было).

Наступны сход запланаваны на сярэдзіну траўня. Старшыня рады і галоўны рэдактар прэзідэнцкай газеты "Советская Белоруссия" Павел Якубовіч лічыць, што ў першую чаргу на ім павінныя быць абмеркаваныя пытанні этикі ўзаемадачыненіяў паміж журналістамі. Па яго назіра-

ньях, у беларускай журналісцкай супольнасці зараз пануе раскол: журналісты "лаюцца", дазваляючы неэтычныя выпады на адрес калегаў. Вырашыць гэту проблему, на яго думку, можна, прыняўшы новы агульны кодэкс журналісцкай этикі.

Ён прапанаваў стварыць працоўную групу на чале з дацэнтам журафаку Інстытуту журналістікі БДУ Натальляй Доўнар для падрыхтоўкі гэтага пытаньня да разгляду на наступнай сустрэчы.

"Сама тэма размовы пра журналісцкую этику, безумоўна, наспіла, – лічыць старшыня БАЖ Жана Літвіна. – Але незразумела, дзеля чаго патрэбны новы кодэкс, хто яго будзе распрацоўваць і зацьвярджаць. Саўмін? Міністэрства інфармацыі?.. Кодэкс этикі – гэта інstrument самарэгуляванья. У грамадзтве могуць сусідаваць некалькі этичных кодэксаў, і яны ўжо ёсьць – і ў БАЖ, і у Беларускага Саюзу журналістаў. Спачатку варта навучыцца выконваць існуючыя нормы. А прыняцьце нейкага зводу правілаў "з'верху" можа ператварыцца ў чарговы рычаг уздзяяньня на СМІ". Сваё меркаванье яна выказала і на паседжаньні рады.

На яго думку, падчас абмеркаваньня тэмы прафесійнай этикі на

наступным паседжаніні рады трэба даць ацэнку і сітуацыі, што склалася пасля зъяўлення публікацыі "Ксенафона Суперфасфата" ў "Советскай Белоруссии" – праваабаронца Яна Палякова скончыла жыццё самагубствам.

Старшыня БАЖ перадала кожнаму сябру каардынацыйнай рады персанальныя звароты ад Прайленення арганізаціі з прапановай разгледзець проблему распраўсюду шэрагу недзяржаўных выданьняў і зрабіць заходы па яе тэрміновым вырашэнні.

Жана Літвіна прапанавала таксама запрасіць на наступнае паседжанінне рады прадстаўнікоў "Белпошты" і "Белсаюздруку". Была створана яшчэ адна працоўная група, якая да наступнага паседжання павінная падрыхтаваць даклад пра сітуацыю з распраўсюдам. Групу ўзначаліў Аляксандар Чачора – прадстаўнік грамадзкага аб'яднання "Саюз выдаўцоў і распраўсюднікаў друку".

"Якім чынам будзе пастаўленае на наступным сходзе пытаньне пра этику, ці будуць выпрацаваныя рэкамендацыі прадпрыемствам-манаполістамі на контынэнце блакады на распраўсюд 13-ці выданьняў – гэта, я думаю, ужо будзе паказчыкам дзеязольнасці рады", – рэзюмавала Жана Літвіна.

– адзінае ў Віцебскай вобласці незалежнае выданьне. Уладзімір Скрабатун не бярэцца патлумачыць, чаму распраўсюд у шапіках і па падпісах дазволены для "Народнай Волі" і "Нашай Нівы", а для "Вольнага Глыбокага" – не.

Новы генеральны дырэктар РУП "Белпошта" Юры Комар, які нядаўна заступіў на гэту пасаду, адмовіў у распраўсюдзе праз падпіску недзяржаўным рэгіональным выданьням "Газета Слонімская" і "Отдушина".

"РУП "Белпошта" лічыць немэтазгадным уключэнне ў падпісны каталог выданьняў "Газета Слонімская" і "Отдушина", – адказаў новапрызначаны гендэрэктар паштовага прадпрыемства на просьбу галоўнага рэдактара Віктара Валадашчука уключыць газеты ў падпісны каталог на 2-е паўгодзідзе 2009 году.

Па зъмесце ліст амаль нічым не адрозніваецца ад папярэдніх адказаў "Белпошты" на звароты недзяржаўных выданьняў уключыць іх у падпісны каталог. "...Выбар друкаваных выданьняў для фарміравання каталогу з мэтай наступнага іх распраўсюду праз падпіску зъяўляецца правам РУП "Белпошта", якое реалізуецца ім у адпаведнасці з заканадаўствам... Вашыя патрабаваніні не грунтуюцца на нормах заканадаўства", – даводзіць чарговы манаполіст.

Падпіска немэтазгодная...

**Адказаў ў РУП "Белпошта"
выдаўцам незалежных выданьняў**

Рэдактар газеты "Вольнае Глыбокае" Уладзімір Скрабатун 23 сакавіка атрымаў ліст ад кіраўніцтва "Белпошты", дзе напісаны, што ўключаць незалежнае выданьне ў падпісны каталог "немэтазгодна".

У лісце, які працытаваў спадар Скрабатун, гаворыцца, што два суб'екты гаспадарання вольныя заключыць паміж сабою пэўныя дамовы. Такім чынам, па заканадаўстве і Эспубліканскіх ўнітарных прадпрыемстваў "Белпошта" могло бы дамовіца з выдаўцом "Вольнага Глыбокага" на контынэнце газеты па падпісах, але рабіць гэту ня будзе.

"Галоўнаму рэдактару газеты "Вольнае Глыбокае" Скребатуну У. І.

Паколькі ніякія абавязкі, што да ўключэння выданьня ў падпісны каталог, не рэгламентаваныя заканадаўствам, адбор выданьня ў для падпіснога каталогу зъяўляецца правам РУП "Белпошты". "Белпошта" лічыць немэтазгодным уключэнне ў каталог газеты "Вольнае Глыбокае".

Ліст да кіраўніцтва "Белпошты", на які ён атрымаў адмову, рэдактар і выдавец "Вольнага Глыбокага" напісаў паводле парады кіраўніка Глыбокага раённага вузлу сувязі Алена Пучкоўскага. Мясцовыя актыўісты спрабавалі дамагчыся таго,

каб газету распраўсюджвалі па падпісах, спачатку на раённым ўзроўні: сабралі подпісы ды зъяўрнуліся ў тымтэйшую паштовую структуру. У адказ ім напісалі, што зъяўртаца трэба ў Менск. Аднак проблемы гэта ня вырашила.

Падпіска на газету "Вольнае Глыбокае" была скасаваная ў 2006 годзе. З тae пары распраўсюд газеты стаў сямейнай справай Скребатуну. Паводле словаў спадара Уладзіміра, усе спробы далучыць да гэтага прадпрымальнікаў, уладальнікаў і гандляроў глыбокіх крамаў і шапікаў заканчваліся няудачай: "Згодна з заканадаўствам мусіць быць так: два суб'екты гаспадарання могуць заключыць дамову. Так, я іду ў краму, знаходжу гаспадара і пытаюся, ці хоча ён прадаваць газету "Вольнае Глыбокае". Ён кажа: "Хачу!" Мы заключаем дамову, а назадура да яго зъяўляецца "ідэолаг" з райвыканкаму і кажа: "У цябе хутка скончыцца ліцэнзія, і ты яе больш не атрымаеш, калі будзеш прадаваць "Вольнае Глыбокае". Вось на гэтым і заканчваюцца нашыя адносіны ў якасці двух суб'ектаў гаспадарання".

Цяпер "Вольнае Глыбокае" распраўсюджваецца выключна на Глыбочыні, аднак гэта газета

Съята гонару і нашай моцы

(Пачатак на страр. 1)

інтэлігэнцыі, моладзевыя актыўісты – віншавалі беларусаў з Днём Волі.

Старшыня Партыі БНФ Лявон Баршчэўскі папрасіў тых удзельнікаў акцыі, якія падтрымліваюць рэжым Лукашэнкі, падняць руکі. У адказ на плошчы, якія гримела ад лозунгаў "Жыве Беларусь!", усталявалася цішыня. Не было паднятая ніводнай рукі. Старшыня аргамітэту па стварэнні Народнай Грамады (Сацыял-дэмакратычны партый) Мікола Статкевіч заявіў, што "на балота, на сабачую пляцоўку ніхто ісьці не зьбіраецца". "На ёй немагчыма стаяць са съятным бел-чырвона-белым съцягам і нашымі съятнымі сімваламі", – заявіў палітык.

У выніку намеснік Партыі БНФ Віктар Іашкевіч заклікаў удзельнікаў акцыі стаць ланцугом уздоўж праспекту Незалежнасці са съцягамі і транспарантамі і прастаяць так на працягу гадзіны, нагадаўшы людзям пра Дзень Волі і палітычных вязняў, якія знаходзяцца ў турмах.

Частка людзей стала ўздоўж праспекту, як заклікаў Віктар Іашкевіч. Адна калона моладзі, прыкладна з 500 чалавек, рушыла ў бок Кастрычніцкай плошчы, скандуючы "Незалежнасць!", "Не саюзу з імперскай Расіяй". "Свабоду палітвязням!". У калоне ішлі актыўісты грамадзянскай кампаніі "Еўрапейская Беларусь", "Маладога Фронту" і "Маладой Беларусі".

Моладыя апазіцыянеры змаглі праціўнікамі 100 метраў. На перасячэнні праспекту Незалежнасці з вуліцай Броўкі дарогу дэмманстрантам перагарадзілі некалькі сотняў супрацоўнікаў АМА-

Пу, экіпіраваных дубінкамі. Сотні амапаўцаў выстрайліся шарэнгамі на двух баках праспекту.

Тады моладзевыя лідэры Яўген Афнагель і Артур Фінькевіч заклікалі дэмманстрантаў не паддавацца на правакацыі ўладаў. Паводле іх словаў, дзеяньні сілавікоў супраць мірных дэмманстрантаў паказалі, якія на самой справе "лібералізацыя", дэклараўваная беларускім рэжымам.

Калона моладзі павярнула назад да Акадэміі Навук. Маладыя людзі спрабавалі выйсці на праезнью частку праспекту Незалежнасці, але былі з ужываньнем сілы выціснутыя з праспекту. Выцісалі дэмманстрантаў на гэты раз супрацоўнікі ДАІ.

Акцыя доўжылася яшчэ каля гадзіны. Людзі стаялі на ўскрайку

праспекту са съцягамі і транспарантамі, скандавалі "Жыве Беларусь!", машыны, якія праезджалі, сігналі ім ў знак падтрымкі, некаторыя далаўчаліся і становіліся ў агульны ланцуг.

Калі акцыя ўжо скончылася, прыкладна праз гадзіну, з прылеглых да праспекту Незалежнасці вуліцаў сталі выязджаць аўтобусы і грузавікі супрацоўнікамі ўнутраных войскаў. Толькі з вуліцы Гікалы, побач з плошчай Якуба Коласа, на праспект выехала 44 аўтобуса і грузавікі, напоўненыя людзьмі ў форме! Пэўна, столькі ж аўтобусаў і грузавікоў было каля Акадэміі навук, дзе непасрэдна праходзіла акцыя.

Супраць беларусаў, якія адзначалі нацыянальнае съята, былі кінутыя некалькі тысячаў салдатаў...

Буйныя штрафы за Дзень Волі

У судзе Кастрычніцкага раёну Віцебску 26 сакавіка адбыліся суды над удзельнікамі акцыі, прымеркаванай да Дня Волі. Судзьдзя Алёна Казілава правяла паседжанье адначасова па некалькім справам, у тым ліку па тых, якія нават не былі звязаныя паміж сабою. Спачатку яна разам разгледзела справы Сяржука Каваленкі, Ігара Базараўа і Валера Аляксандрава. Пры гэтым адмовіла сябру КХП-БНФ Каваленку ўядзеніні працэсу па-беларуску. Па яе словах, у нашай краіне "прыярэт мае руская мова". Аñі Базараў, аñі Каваленка, аñі Аляксандраваў не адмаўляліся ад таго, што выйшлі на цэнтральную вуліцу Віцебску на Дзень Волі з бел-чырвона-белымі съцягамі, таму відэздымкі, якія па замове міліцыянтаў прадэмманстраўвалі ў зале суда, выглядалі запішнімі. Асабліва з каментаром да падзеі намесніка начальніка Кастрычніцкага РАУС Аляксандра Каляноўскага, які зрабіў заяву, што ў нашай краіне нельга выказваць свае палітычныя погляды без дазволу ўлады.

Да разгляду справы трох абвінавачаных далучылі яшчэ справу Леаніда Аўтухова, які разгарнуў нацыянальны съцяг каля мемарыяльнай дошкі Васіля Быкова, куды грамадзкія актыўісты прышлі 25 сакавіка ўвечер, каб усклаць кветкі. Мець свайго прадстаўніка судзьдзя яму не дазволіла. Праўда, сябра БНФ Леанід Аўтухоў усё ж прымусіў судзьдзю выклікаць перакладчыцу. Настаўніца беларускай мовы Святлана Ламакіна была вельмі зьдзіўленая, што за съцяг перад мемарыяльнай дошкай Васілю Быкову ў Віцебску можна атрымаль пакараныне.

Наступнымі падсуднымі, справу якіх Алена Казілава пачала разглядаць, ня скончыўшы папярэднія, былі Аляксандр Кузняцоў з "Моладзі БНФ" і Міхась Гранаў, якіх міліцыянты затрымалі 25 сакавіка.

Судзьдзя А. Казілава абвясціла Леаніду Аўтухову папярэджаныне. Аўтухоў зьбіраецца аспрэчыць гэтае рагашэнне суда. Папярэджаныне судзьдзя А. Казілава вынесла і Міхаілу Гранаву. Справу супраць Аляксандра Кузняцова судзьдзя А. Казілава про-

ста спыніла, ня ўбачыўшы ў ягоных дзеяньнях складу правапарушэння.

На 27 сакавіка перанесьлі разгляд справы Сяргея Каваленкі, Ігара Базараўа, Валерыя Аляксандрава. У гэты дзень за правядзенне акцыі судзьдзя Алена Казілава аштрафавала сябру КХП-БНФ Сяргея Каваленку на 700 тысячай рублёў. Ігар Базараў і Валеры Аляксандрав атрымалі штрафы памерам 70 тысячай рублёў. Сяргея Каваленку неаднайчы каралі за ўздел у вулічных акцыях. Ігар Базараў і Валеры Аляксандрав аштрафаваныя ўпершыню.

Прабіць съяну абыякавасьці

Да "справы Яны Паляковай" будзе далучаны яшчэ адзін адвакат

Грамадзкія актыўісты працягваюць патрабаваць, каб была за-ведзеная крымінальная справа аб давядзеніні да самагубства праваабаронцы Яны Паляковай.

13 сакавіка ў суд Салігорскому пададзеная касацыйная скарга на прысуд, вынесены Яне Паляковай. Касацыйнае абскардканье не-абходна дзяля таго, каб шляхам адмены абвінаваўчага прысуду і спыненія справы рэабілітаваць праваабаронцу. Тым болей, што сама Яна цалкам не прызнавала сваёй віны.

Высветлілася, што маюцца істотныя парушэнныі Крымінальна-працэсualnага закона падчас папярэдняга съледства і судовага паседжанья, у тым ліку – парушэнні права на абарону. Суд належным чынам ня даў ацэнку доказам з пункту гледжання дастатковасці і дакладнасці для вынясенія абвінаваўчага прысуду, а таксама не дасьледаваў усебакова і аб'ектыўна ўсе абставіны справы. Відавочная неаб'ектыўнасць і абвінаваўчы ўхіл з боку суда пры разглядзе справы. Падчас суда не былі дасьледаваныя доказы з боку абароны. Суд таксама прыняў да ўвагі доказы, якія зъяўляюцца недапушчальнымі, паколькі здабытыя з парушэннем патрабаванняў Крымінальна-пра-

цэсуальнага кодэксу. Да такіх матэрыялаў, напрыклад, адносіцца відэазапіс з РУУС. Суд не прыняў да ўвагі, што ў Яны Паляковай меліся цялесныя пашкоджаныні, якія, па заключэнні судмедэкспертызы, маглі быць атрыманыя пры названых ёю абставінах.

Пракуратура Салігорску дагэтуль не адказала на скаргу Беларускага Хельсінскага камітэту, у якой праваабаронцы заклікаюць пракуратуру самой апратэставаць прысуд, які быў вынесены салігорскім судом Яне Паляковай. Нагадаем, 3 сакавіка жанчыну пакаралі 2,5 гадамі "хіміі" нібыта за паклён на міліцыянта. Палякова ж зъяўляла, што гэты міліцыянт зъбіў яе ў райаддзеле міліцыі. Праз тры дні пасля вынясенія прысуду Яна Палякова скончыла жыцьцё самагубствам.

9 сакавіка на пахаваныні Яны Паляковай прадстаўнікі грамадзкасці заяўлі, што трэба завесьці крымінальную справу аб давядзеніні праваабаронцы да самагубства. Пракуратура Салігорску 18 сакавіка вырашила такую справу не заводзіць. "Прыкметай таго, што Палякову нехта давёў да самагубства, ня знойдзена", – заяўлі ў пракуратуры.

Беларускія праваабаронцы, у тым ліку прадстаўнікі Беларускага

Хельсінскага камітэту, Цэнтру правоў чалавека, камітэту абароны рэпрэсаваных "Салідарнасць" ды іншыя актыўісты днімі на адмысловы паседжаны дамовіліся пра агульныя дзеяньні ў справе Яны Паляковай. Праваабаронца, сябра "Салідарнасці" Андрэй Сушко кажа, што першым крокам будзе далучэнне да справы яшчэ аднаго адваката: "Што мы вырашилі? Вырашилі далучыць мінімум яшчэ аднаго адваката з досьведам працы з пракуратурай і судамі, які б займаўся справай аб давядзеніні да самагубства".

Паводле словаў Андрэя Сушки, кандыдатура такога адваката ўжо падабраная. Гэта прафесійны, дасьведчаны адмыслоўца. Цяпер з ім вядуцца перамовы аб заключэнні контракту.

Нагадаем, што ў справе Яны Паляковай ужо працуе адвакат Мар'яна Сямешка, якая падала скаргу на прысуд, вынесены салігорскай праваабаронцы Яне Паляковай. Час разгляду гэтай скаргі яшчэ не прызначаны.

Праваабаронцы таксама пачынаюць у Салігорску інфармацыйную кампанію, каб шырэй інфармаваць жыхароў гораду пра праваабарончую дзеяньсць Яны Паляковай, паведаміў Андрэй Сушко з камітэту абароны рэпрэсаваных "Салідарнасць".

...За праўду пра Дзень Волі

25 сакавіка выкладчыцу ангельскай мовы камерцыйнага адукатыўнага цэнтра "SOL Minsk" Мар'яну Груздзіловіч звольнілі з працы. На ўсю працэдуру зваленення кіраўніцту цэнтра хапіла паловы працоўнага дня. Прычынай такіх экстранных дзеяньніяў працаадаўчай стаў сфабрыкаваны ліст нібыта ад бацькоў групы вучняў, якія паскардзіліся, што выкладчыца агітуе вучняў за апазіцыю.

Нагодай для такога "абвінава-чаньня" ў адрас Мар'яны Груздзіловіч стала яе бяскрыўдная роліка ў адказ на словаў адной вучаніцы пра тое, што надыходзячы Дзень Волі – гэта "когда тупые отморозкі из оппозиции собираются и будут кричать всяющую ерунду". У адказ на гэтыя абразыльныя словаў выкладчыца звойважыла, што гэты дзень, пра які распавядадаецца ў падручніках па гісторыі Беларусі, адзначаюць нармальныя, інтэлігентныя людзі.

Раніцай наступнага дня кіраўніцтва адукатыўнага цэнтра выклікала Мар'яну з класу і жанчыне паведамілі, што ў яе падчас папярэдніх заняткаў адбываўся канфлікт, які паставіў пад удар усю

арганізацыю. Выкладчыцы распавялі, што з самага ранку ўышэй-стаячую ўстанову адукаты (цэнтр арандзе памяшканыне ў адной з сярэдніх школаў) прыйшоў ліст за подпісам бацькоў яе вучняў, у якім сказана, што яна займаецца прарапагандай, агітуе за апазіцыю. "Зъверху" адразу пацікавіліся ў дырэктары школы, каму яны здаюць у аренду памяшканыне. І ад цэнтра "SOL Minsk" запатрабавалі адэлагаўца неадкладна.

На размову з Мар'янай Груздзіловіч яе кіраўніцтва прыйшло ужо падрыхтаваным – з загадам аб звалененіні, у які без анікага разъбіральництва ўжо быў ўнесены патрэбны фармулёўкі. Выкладчыцы было загадана зволніцца адразу. Таксама Мар'янну тэрмінова "азнаёмілі" з тымі карпаратыўнымі правіламі, якія яна нібыта парушыла. Падпісваючы гэту паперу, жанчына пасыпела толькі звойважыць, што датаваная яна 14 красавіка 1999 году.

І толькі пасля ўсёй неабходнай працэдуры, у выніку якой Мар'яна Груздзіловіч засталася бяз працы, яна даведалася, што бацька "пакрыўджанай" вучаніцы зъяўляецца палкоўнікам МУС.

**Ушанавалі памяць
ахвяраў камунізму**

У недзелью ў мемарыяльным комплексе Курапаты адбылася традыцыйная акцыя ўшанаваньня памяці ахвяраў камунізму, якія праходзяць 29 чысла кожнага месяца ўжо больш за два гады.

Тут сабраліся і маладыя беларусы, і людзі старэйшага ўзросту. У акцыі таксама прынялі ўдзел актыўісты Маладога Фронту.

Патрыёты запалілі сівечкі і ўсклалі да помнікаў і крыжоў кветкі, а таксама ўзьнялі нацыянальныя сцягі і ўшанавалі памяць загінульых хвілінай маўчанінія. Пасля ўздельнікі акцыі праспявалі нацыянальныя беларускі гімн "Магутны Божа".